

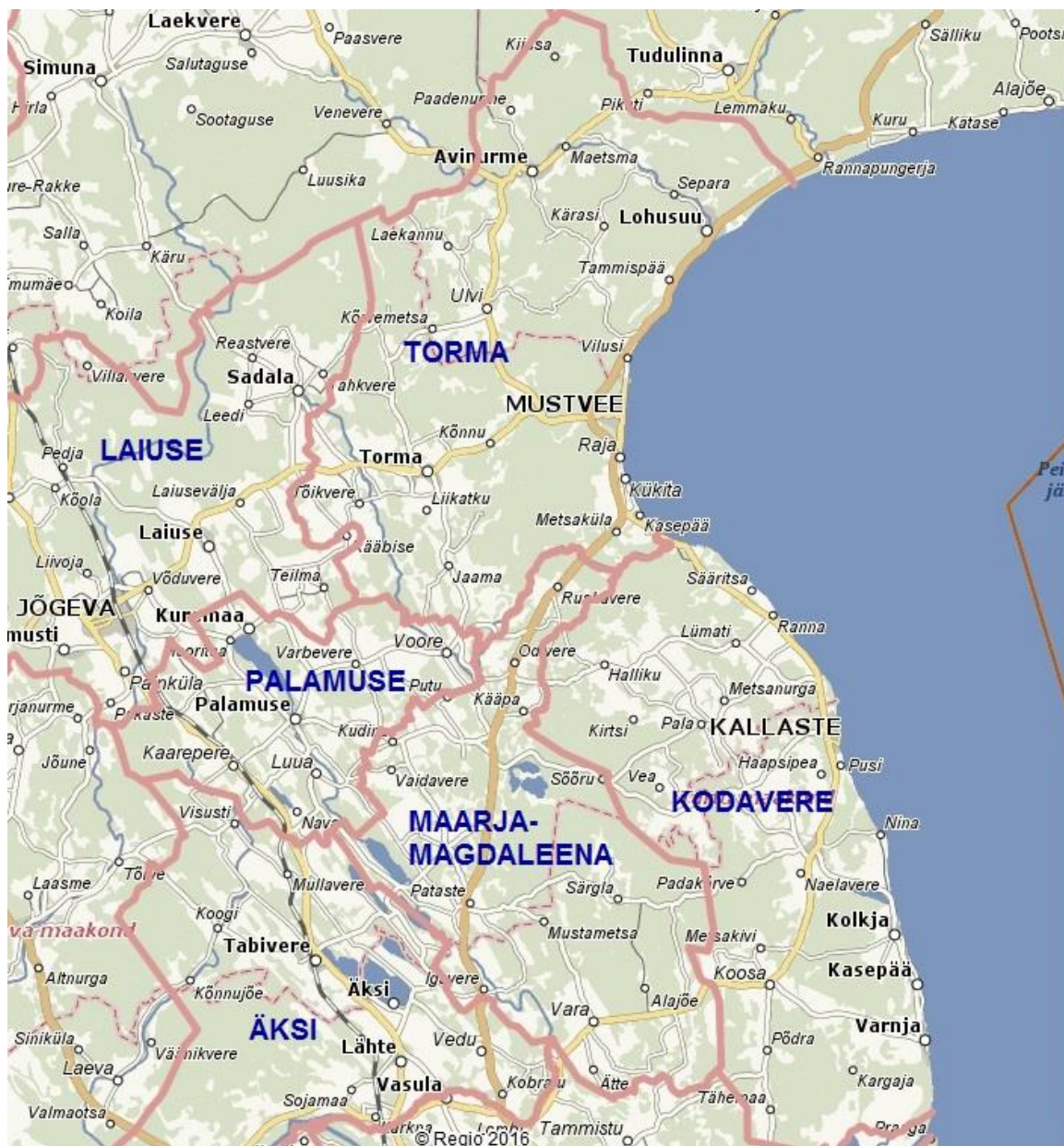
SELETUSKIRI

Avinurme Vallavolikogu otsuse „Taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks“ juurde

Seletuskiri on koostatud haldusreformi seaduse § 7 lõike 1 alusel, kajastades Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 nimetatud asjaolusid.

1. Ühinemiskiirkonna ajalooline taust.

Ühinemiskiirkonnast suurim ala jääb endise Torma kihelkonna maadele, hõlmates nüüdse Lohusuu, Kasepää ja Torma valla, Mustvee linna ning Avinurme ja Saare valla osi. 13. sajandi alguses kuulus Torma kihelkonna ala Vaiga maakonda, hiljem Tartu maakonda. Saare valla praegused alad jäävad nelja kihelkonna territooriumile: Torma, Palamuse, Kodavere ja Maarja-Magdaleena.

1918-1940 haldusjaotuse järgi moodustuks ühinemiskiirkonna territoorium Avinurme, Lohusuu, Voore, Saare, Kasepää vallast ja Mustvee linnast ning osa Torma vallast (Võtikvere küla). Kõik need omavalitsused kuulusid siis Tartumaa koosseisu.

Tõmmates parallele 1950. a moodustatud maarajoonide territooriumiga, jääks kogu praegune ühinemiskiirkond Mustvee rajooni aladele. 1959. a liideti Mustvee rajoon Jõgeva rajooniga ning 1962. a eraldati Avinurme ja Lohusuu Jõgeva rajoonist Kohtla-Järve rajooni koosseisu.

Hetkel kuuluvad Avinurme ja Lohusuu vald Ida-Viru maakonda ning Kasepää, Saare vald ja Mustvee linn Jõgevamaa koosseisu.

Ajalooliselt on ühinemiskiirkonna territooriumi osa olnud ka Torma piirkond. Torma vallast antakse piiride muutmise menetluse käigus Mustvee linnale üle Võtikvere küla ühinemise jõustumisel.

2. Ühinemise mõju elanike elutingimustele ja ühtekuuluvustundele.

Omavalitsuste ühinemisega piirkonna elanike senised elutingimused oluliselt ei muutu. Ühinemislepinguga on tagatud avalike teenuste (nt haridus, kultuur, teede korrashoid) pakkumise jätkamine praegustes asukohtades. Endistes valla keskustes hakkavad paiknema teenuskeskused, mis tagavad teenuste pakkumise kohapeal. Ühinemise tulemusena paranevad sotsiaalteenuste pakkumise võimalused ning teenuste loetelu. Suuremas omavalitsuses on võimalik osutada ka selliseid teenuseid, mille sihtrühm eraldiseisvate valdadena/linnana on liiga väike, nt sotsiaaltranspordi teenus. Ühinemise tulemusena suureneb piirkonnasisene koostöö ning väheneb rivaalitsemine, ühiselt saab paremini arendada välja ühtlase kvaliteediga avalike teenuste võrgu.

Mustvee linn ei ole küll tööjõu liikumise mõttes oluline tõmbekeskus, kuid mitmeid teenuseid (nt huvikool, kiirabi, ehituspood, apteek jms) käiakse siiski Mustvees tarbimas. Suurem tõmbekeskus ühinemiskiirkonna jaoks on Tartu linn, mis tuleneb ilmselt ka ajaloolisest kuuluvusest Tartu maakonda.

Ühinevad omavalitsused on teinud seni koostööd mitmete organisatsioonide kaudu: Peipsimaa Turism, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Ida-Eesti Jäätmehoolduskeskus jt. Kuna Avinurme ja Lohusuu vald on kuulunud Ida-Virumaa koosseisu, on mõnevõrra vähem olnud läbikäimist avaliku sektori ja MTÜde tasandil. Samas käivad elanikud aktiivselt üksteise kultuuriüritustel – laatadel, kontsertidel, etendustel jm.

3. Ühinemise mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile ja haldussuutlikkusele.

Ühinemise tulemusena tagatakse suurem haldussuutlikkus ja kvaliteetsemad avalikud teenused. Praegused omavalitsused on suurusega 700 – 1350 inimest. Sellise suurusega omavalitsused ei suuda enam kvaliteetselt pakkuda kõiki seadusega nõutud avalikke teenuseid ja tagada erialaspetsialistide ametikohti (vt tabel järgmisel lehel). Hetkel on ühinevates omavalitsustes kaetud vaid peamised valdkonnad, seejuures on mitmed valdkonnad ühe inimese katta (nt keskkond, maakorraldus, ehitus, planeerimine).

Ühinemise tulemusena on võimalik kujundada valla ametiasutus, kus valdkonnad on kaetud vastava hariduse/kogemusega spetsialistidega ning luuakse juurde töökohad, mida praegu eraldiseisvalt teha ei ole võimalik (nt lastekaitse spetsialist, kultuurijuht, spordijuht, haridusjuht jt).

Ametikoha nimetus	Avinurme vald	Kasepää vald	Lohusuu vald	Mustvee linn	Saare vald	Kokku ametikohti
vallavanem/linnapea	1	1	1	1	1	5
abivallavanem/nõunik				1		1
valla/linnasekretär	1	1	1	1	1	5
pearaamatupidaja/finantsnõunik	1	1	1	1	1	5
maa- ja keskkonnaspetsialist		0,5	1	1	1	3,5
majandusnõunik	1					
raamatupidaja	1	0,5		1	1	3,5
ehitusspetsialist		1			1	2
sotsiaalnõunik/ peaspetsialist	1	1	1			3
sotsiaalspetsialist	1	1			1	3
arendusspetsialist	1	1			1	3
sekretär/ kantselei spetsialist	1		1	1	1	4
sotsiaalhooldustöötaja	1	1,5			2	4,5
IT spetsialist				1		1
lastekaitse spetsialist		0,25				0,25

4. Ühinemise mõju demograafilisele situatsioonile.

Ühinevad omavalitsused on kõik kahaneva elanikkonnaga ning eakate suure osakaaluga rahvastikust. Kõige vähem on tööeliste elanike osakaal Saare vallas ja Lohusuu vallas.

Omavalitsus	Lapsed 0-14 a	Tööelised 15-64 a	Eakad 65+
Avinurme vald	13,4%	60,3%	26,3%
Lohusuu vald	12,7%	59,9%	27,4%
Kasepää vald	12,4%	65,4%	22,2%
Mustvee linn	11,7%	65,0%	23,3%
Saare vald	12,6%	57,5%	29,8%

Statistikaameti prognoosi kohaselt väheneb aastaks 2030 ühinevate omavalitsuste elanike arv ligikaudu 21%.

Eeldatavalt paraneb ühinemise tulemusena piirkonna elu- ja ettevõtluskeskkond, mis võib avaldada mõju demograafilisele olukorrale ning mõnevõrra pidurdada elanikkonna vähenemist.

5. Ühinemise mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele ning ettevõtluskeskkonnale.

Ühinemispriirkonna tugevuseks on nn Via Hanseatica ehk Jõhvi–Tartu–Valga maantee, mis läbib kõiki ühinevaid omavalitsusi, v.a Avinurme valda. Maanteel liigub küll palju kommertsliine, kuid vähesed peatuvad tulevase valla territooriumil nii, et oleks võimalik

saada valla eri piirkondadest valla keskusesse Mustveesse. Halvem on olukord nende piirkondadega, kust praegu ühtegi otseliini Mustveesse ei tule (nt Voore küla Saare vallas). Lisaks on murekoht ühinevate omavalitsuste kuulumine eri maakondadesse, mis tähendab muudatusi liinivõrkudes ja rahastamises.

Ühistranpordi võrgustik tuleb ühinenud vallas kujundada täiesti uutal alustel, et tagada ühendused valla teenuskeskuste ja keskusega. Selleks on kavas tellida 2017. a vastav analüüs.

Ühinenud omavalitsuses on plaanis hakata välja andma ühist kakskeelset ajalehte.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse planeeritud muudatuste kohaselt saab olema üks omavalitsuste ülesannetest ettevõtluskeskkonna arendamine. Seda tehakse tõenäoliselt koostöös teiste omavalitsustega suurema territooriumi baasil. Hetkel ei ole teada, millises koostööpiirkonnas hakkab ühinenud omavalitsus tegutsema. Üks võimalik alternatiiv oleks luua omavalitsuste liit ühinenud Peipsiäärsetest valdadest, et paremini ära kasutada Peipsi turismpotentsiaali ning tugevdada traditsioonilisi ettevõtlusvaldkondi (kalandus, köögiviljakasvatust jms).

6. Ühinemise mõju hariduslikule olukorrale.

Alushariduse pakkumisel on ühinevatel omavalitsustel hea seis. Kavas on välja töötada haridusteenuse kvaliteedinõuded ning ühtlustada lasteaias osalemise tasu, toiduraha ja lasteaedade personali palgamäärad ja puhkused.

Koolivõrguga on olukord keerulisem ning lähiaastatel on ilmselt vaja teha mitmeid ümberkorraldusi. Ühinenud omavalitsuses tegutseb kaks gümnaasiumi (Avinurme Gümnaasium ja Peipsi Gümnaasium), kus mõlemas on gümnaasiumiosas ligikaudu 30-40 õpilast. Voore Põhikoolis ja Lohusuu Koolis on kummaski ligikaudu 50 õpilast.

Koolivõrgu seotud küsimused on ühinenud omavalitsuse jaoks nii moraalselt kui ka majanduslikult ühed raskemad ning selles osas vajatakse tuge riigi poolt.

7. Ühinenud omavalitsuse kui ühtse teenuspiirkonna toimimine.

Ühinenud valla keskuseks on Mustvee linn ning sinna koondatakse juhtimisfunktsioonid ja teenused, mis on oma olemuselt koordineeriva iseloomuga või eeldavad kitsat spetsialiseerumist. Valla teenuskeskused luuakse Lohusuu alevikku, Avinurme alevikku (sh Ulvi teeninduspunkt), Kasepää külla, Voore külla ja Kääpa külla. Teenuskeskused tagavad vähemalt järgmiste teenuste osutamise ja funktsioonide täitmise: piirkonna arendustegevus, esmane sotsiaaltöö, registritoimingud ja elanike nõustamine, kohaliku vallavara haldus ja majandamine, avalike teenuste järelevalve. Teenuskeskuse ametnikele volitatakse seadusega lubatud ulatuses haldusaktide andmise õigus.

Valla ametiasutuse töötajate ametikohtade struktuuri projekt on kavas välja töötada 15. aprilliks 2017. Struktuuri väljatöötamisel võetakse aluseks teenuskeskuste ja kogukonnakogude põhine detsentraliseeritud juhtimismudel.

8. Ülevaade ühinemisläbirääkimistest.

Sisuliste läbirääkimistega alustasid omavalitsused aprillis nn Põhja-Tartumaa projekti raames. Esialgu toimusid läbirääkimised kaheksa omavalitsuse vahel – Mustvee linn, Avinurme, Lohusuu, Kasepää, Saare, Torma, Palamuse ja Tabivere vald. Loodi ühine juhtkomisjon ning valdkondlikud töörühmad. Maikuu lõpuks oli selge, et ühte suurt omavalitsust ei teki ning edasi jätkusid arutelud kahes piirkonnas – Peipsi ja Jõgeva. Vahepeal oli läbirääkijate ringi lisandunud Jõgeva linn ja Jõgeva vald ning Tabivere vald lõpetas läbirääkimised nende partneritega.

Peipsi piirkonna ühinemiskõneluste laua taga olid juunikuust Mustvee linn, Avinurme, Lohusuu, Kasepää, Saare ja Palamuse vald. Torma vald osales läbirääkimistel kahes ühinemisiirkonnas. Augusti keskpaigast jäi ühinemiskõnelusi pidama 5 omavalitsust – Kasepää, Saare, Lohusuu ja Avinurme vald ning Mustvee linn.

Ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjoni kuulus igast omavalitsusest kolm esindajat. Lisaks moodustati neli valdkondlikku töörühma:

- Haridus ja noorsootöö
- Kultuur ja sport
- Sotsiaal ja tervishoid
- Majandus

Igasse töörühma oli omavalitsuste poolt määratud 2 esindajat, vastavalt teemadele kaasati koosolekutele ka teisi valdkonna spetsialiste. Iga töörühmaga toimus 3-4 koosolekut, kus kaardistati valdkonna olemasolev olukord ja vajadused ning sõnastati ühinemislepingu punkte. Lisaks nelja valdkonna töörühmadele toimusid koosolekud valla/linnasekretäride ja pearaamatupidajatega.

Ühinemisläbirääkimiste käigu kohta koostati pressiteateid ning juhtkomisjoni koosolekute protokollid olid kättesaadavad Jõgevamaa Omavalitsuste Liidu kodulehel. Novembri alguses anti välja ühine erileht ühinemise kohta, mis jõudis otsepostitusena kõikidesse postkastidesse. Suvel ja sügisel toimusid igas omavalitsuses rahvakoosolekud, kus tutvustati ühinemisläbirääkimiste käiku, peamiseid lepingupunkte ning koguti tagasisidet ühinemise kohta. Ühinemislepingu avalik väljapanek toimus 24. oktoobrist 13. novembrini. Avaliku väljapaneku käigus laekus 2 ettepanekut, lisaks tehti lepingusse täiendusi juhtkomisjoni poolt. Ühinemisläbirääkimiste protsessi koordineerimisega tegeles EASi projekti raames ühinemise koordinaator Katrin Rajamäe. Rahandusministeeriumi poolt rahastatud konsultantidena olid lisaks kaasatud Kadri Tillemann ja Mihkel Laan.

9. Rahvaküsitluste tulemused

20-21. novembrini toimus ühinevates omavalitsustes küsitlus elanike arvamuse väljaselgitamiseks. Küsitlusele on lisatud täiendav küsimus ühinenud omavalitsuse nime kohta – „Mustvee vald“ või „Kesk-Peipsi vald“.

Kokku osales küsitlusel 426 inimest, osalusaktiivsus oli suhteliselt madal (6,8 – 10,9%). Ühinemist toetas keskmiselt 82% osalejatest.

Nimevalikutest kogus rohkem toetajaid nimi „Mustvee vald“, seda toetas 67% küsitluses osalejatest.

Osalusaktiivsus

	Nimekirja kantud isikute arv	1. küsimusele vastanute arv	%	2. küsimusele vastanute arv	%
Avinurme vald	1100	82	7,45%	80	7,27%
Lohusuu vald	603	41	6,80%	40	6,63%
Kasepää vald	1070	99	9,25%	85	7,94%
Saare vald	999	74	7,41%	70	7,01%
Mustvee linn	1194	130	10,89%	130	10,89%
KOKKU:	4966	426		405	

Küsimus: Kas toetate Avinurme valla, Kasepää valla, Lohusuu valla, Saare valla ja Mustvee linna ühinemist ühiseks omavalitsusüksuseks?

	JAH (isikute arv)	% osalejatest	EI (isikute arv)	% osalejatest
Avinurme vald	76	92,68%	6	7,32%
Lohusuu vald	37	90,24%	4	9,76%
Kasepää vald	46	46,46%	53	53,54%
Saare vald	64	86,49%	10	13,51%
Mustvee linn	128	98,46%	2	1,54%
KOKKU:	351	82,39%	75	17,61%

Küsimus: Millist nime eelistate ühinenud omavalitsuse nimena?

	Mustvee vald (isikute arv)	% osalejatest	Kesk-Peipsi vald (isikute arv)	% osalejatest
Avinurme vald	48	60,00%	32	40,00%
Lohusuu vald	25	62,50%	15	37,50%
Kasepää vald	36	42,35%	49	57,65%
Saare vald	43	61,43%	27	38,57%
Mustvee linn	121	93,08%	9	6,92%
KOKKU:	273	67,41%	132	32,59%

Koostaja:

Katrín Rajamäe, ühinemise koordinaator

12.12.2016